

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Quæ sit eius materia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Et q̄ remota eius materia est pecunia quæ est obiectu passioñi, ut pote amara, delectata, & delectans. & q̄ proprius actus eius est recte uti pecunia. Ex eo namque, q̄ amare facit pecuniam ad vltimũ, consequens est, ut ad utendum pecunia inclinãt hominem. Et autem uti actio liberalitatis non per modum imperantis, sic enim solus est volũtis actus, sed p̄ modũ exequiens meũ, hoc est, mouens meũ. Conspicibilis tẽdẽ libetũ personi potestati, habetura liberalitate m̄a a volũtate, mox apperendo extera membra, puta, manus ad vltimũ pecuniam, uel linguam ad significandum mini q̄ quod de pecunia &c. Vel p̄ modũ remouens probibens, q̄ tollit passionẽ cupiditatis, & delectationis pecuniam, quæ impediret voluntatem ab actu vltimũ pecuniam. Et hoc est modus cõis omnibus uirtutibus circa passiones impediẽtes voluntatem ad recto uili exteriorũ membrorum, uel uerũ, & est certus actus habitus: & q̄ liberalitas consistit in affectu magis, quam in effectu. Ex eo, n. quod amat pecuniam prout oportet ad vltimũ, manifeste patet, q̄ peres quantitatem talis affectus liberalitatis quis est, & non peres quantitatem, aut multitudine eorum quæ dat cum contingat maxime liberalitẽ posse minus dare. Et quod liberalis non est alieni ex eo, quod amat illũ: hoc enim misericordie, aut charitatis est, ut in litera dicitur: sed ex eo, q̄ recte amat pecuniam, ad vltimũ, q̄ oportet &c. Et propterea quando dat, nõ ideo dat, quia illũ amat, sed quia decet ipsum dare illi, quod est ex morali debito dare, cuius signum in litera affertur, quia dat notis, & ignotis.

In responsione ad primum 3. artic. circa illud, Ad liberalitatem pertinet bene uti diuitiis in quantum habuimodi, dubium occurrit, quia saltem hoc uidetur, quod sicut magis hinc est circa diuitias magis: ita liberalitas est circa diuitias mediores, ut patet in 4. Ethic. Ac per hoc nouera est circa diuitias in quantum ha-

iusmodi diuitiæ enim ut sic, abstrahunt a magnis, & mediocribus. Ad hoc dicitur, q̄ cum author dicit liberalitatem esse circa diuitias in quantum huiusmodi, ly in quantum, tenetur specificatiue, & determinat conditionem, qua diuitiæ sunt materia liberalitatis. Et quoniam conditio ista est, quod diuitiæ sumantur sine aliqua additione, quoniam diuitiæ absolute sumptæ sunt obiectum cõspicibilis: ideo talem conditionem significauit per notam significationis rationis propria ipsarum diuitiarum. Ita q̄ sensus est, q̄ liberalis est uti diuitiis, in quantum huiusmodi hoc est diuitiis absolute sine additione aliqua considerationis. Magnificentia uero est, ut eis est additione arduitas. Iustitia autem cum additione debiti, ut in litera dicitur. Dicta autem conditio explicatur quandoque ex quantitate diuitiarum, non q̄ quantitas uariet rationem materiam, sed per uiam circumlocutionis explicatur differentia inter diuitias absolute, & ut arduas per esse magnas, uel mediocres, quia magis idoneitatem quandã habent, ut tendat ad arduam rationem, mediocres autem non. Ac per hoc denotant diuitias absolute, quas author hic uocat diuitias in quantum diuitias, per exclusionem superaditæ rationis alicuius.

In responsione ad primum 5. artic. aduertere, q̄ cum author dicit, quod diuina datio non prouenit ex eo, quod sic afficiatur ad ea que dat, ut est datio liberalitatis, sed ex eo, quod amat personas, quibus dat, quod pertinet ad charitatem, corrigere uidetur, quod dixerat alibi, & specialiter in primo huius operis libr. quaestio. 21. quod scilicet in Deo est proprie liberalitas: quia tamen diuina datio habet de liberali hoc, quod est sine expectatione & debito, ac per hoc liberalitas seclusim perfectionibus potest sustineri in Deo 10. author non totaliter reprobatur dictum alibi, sed dicit: quod magis spectat ad charitatem, quam liberalitatem diuina datio. Et hæc de tota hac quaestione sufficiant.

Ad III. Dicendum, quod dicitur sicut Phil. dicit in 4. Ethic. illi qui consumunt multas res in temperantia non sunt liberales, sed prodigi: & similiter quicumque effundit, quæ habet propter quæcumque alia peccata. Vnde & Ambrosius dicit in 1. de Offi. Si adiuues eum, qui profusiones aliorum eripere conatur, non probatur largitas. Nec illa perfecta est liberalitas, si iactantia causa magis, quam misericordie largiaris: & ideo illi qui carent aliis uirtutibus, licet in aliqua mala opera multa expendant, non sunt liberales. Nihil etiam prohibet aliquos multa in bonos usus expendere, & habitum liberalitatis non habere: sicut & aliarum uirtutum opera faciunt homines antequam habitum uirtutis habeant, licet non eodem modo uirtuosi, ut supra dictum est. Similiter etiam nihil prohibet aliquos uirtuosos, licet sint pauperes, esse liberales. Vnde Phil. dicit 4. Ethicor. Secundum substantiam, id est, facultatem diuitiarum, liberalitas dicitur. Nam etiam consistit in multitudine datorum, sed in dantis habitu. & Ambrosius dicit in j. de Offi. quod affectus diuitem collationem, aut pauperem facit, & pretium rebus imponit.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Ambrosius & Basilus dicunt, superabundantia diuitiarum datur aliquibus a Deo, ut meritum bonæ dispensationis acquirant. Pauca autem uni sufficiunt: & ideo liberalis plura laudabiliter a lios expendit, quam in seipsum. Debet autem homo semper magis sibi prouidere in spiritualibus bonis, in quibus unusquisque sibi precipue subuenire potest: & tamen etiam in rebus temporalibus non pertinet ad liberalem, ut fiscalis intendat, quod omnino se, & suos despiciat. Vnde Ambrosius dicit in 1. de Officiis. Est illa probanda liberalitas, ut proximos seminis tui non despicias, si egere cognoscas.

Ad II. Dicendum, quod ad liberalem non pertinet sic diuitias emittere, ut non sibi remaneat unde sustentetur, & unde uirtutis opera exequatur, quibus ad felicitatem peruenitur. Vnde Philoso. dicit in 4. Ethicor. quod liberalis non negliget propria, uolens per hoc quibusdam sufficere. & Ambrosius non uult simul effundi opes, sed dispensari. Nisi forte ut Helixus boues suos occidit, & pauit pauperes ex eo, quod habuit, ut nulla cura teneretur domestica: quod pertinet ad statum perfectionis spiritualis uitæ, de quo infra dicitur. Est tamen sciendum, quod hoc ipsum, quod est sua liberaliter largiri, in quantum est actus uirtutis, ad beatitudinem ordinatur.

ARTICVLVS II. *Utrum liberalitas sit circa pecunias.* Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod liberalitas non sit circa pecunias. Omnis enim uirtus moralis est circa operationes, uel passiones: esse autem circa operationes est proprium iustitiæ, ut dicitur in 5. Ethicor. ergo cum liberalitas sit uirtus moralis, uidetur quod sit circa passiones, & non circa pecunias.

Lib. 1. ca. 20. circa medium tomo 1.

q. 184. & 186. artic. 3. precipue.

Lib. 4. cap. 1. circa principium tomo 5.

Lib. 1. c. 30. inter principium, & medium, to. 1.

1. 2. q. 65. artic. 1.

Lib. 4. Ethic. ca. 1. tomo 5.

Lib. 1. c. 30. inter principium, & medium tomo 1.

Infra arti. 3. & 13. q. 60. ar. 5. cor. & mal. q. 11. ar. 1. cor. fi. & 4. Ethic. fin.

Libro 5. ca. 1. tomo 5.

¶ Præter.

